

УДК 364–3 : 061.1(100)

DOI: 10.24144/2078-1431.2024.1(32).239–252

Оксана Литвинчук,

кандидат філософських наук, доцент

Андрій Шевчук,

*доктор історичних наук, професор кафедри
міжнародних відносин і політичного менеджменту*

Олена Войтюк,

*доктор філософії з історії та археології, старший викладач кафедри
міжнародних відносин і політичного менеджменту
Державний університет «Житомирська політехніка»*

МІЖНАРОДНА ДОПОМОГА УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ ЯК ВИД СПІВРОБІТНИЦТВА З МІЖНАРОДНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

У статті здійснено аналіз тенденцій надання допомоги Україні міжнародними організаціями та країнами-партнерами в умовах протистояння жорсткій агресії РФ. Міжнародна підтримка відіграє ключову роль у сприянні стабільності та відновлення України, а партнерство з міжнародними організаціями стало важливим чинником відбудови та зміцнення країни, сприяючи обороноздатності та підтримуючи економіку в зоні воєнних дій. Окреслено найважливіші стратегії, що порушують проблеми зовнішньої політики України та визначають діяльність влади на світовій арені, забезпечуючи адаптацію політики країни до змін у міжнародному середовищі, враховуючи воєнний конфлікт з Росією. Охарактеризовано міжнародні проекти Європейського Союзу, Світового банку, Міжнародного валютного фонду, Європейського інвестиційного банку, спрямовані на підтримку України в умовах війни. Фінансові ресурси, надані міжнародними організаціями, міжнародними фінансовими організаціями та країнами-партнерами, сприяють підтримці, зміцненню України та її обороноздатності. Розглянуто механізми та інструменти відновлення України в післявоєнний період.

Практична цінність полягає в детальному аналізі концептуальних стратегій, що стали підґрунтям для реалізації провідних цілей зовнішньої діяльності України та міжнародних проєктів, спрямованих на підтримку України в умовах війни. Водночас результати дослідження можна застосувати для розробки заходів щодо відбудови України в післявоєнний період.

Ключові слова: *міжнародна підтримка, міжнародна організація, міжнародна фінансова допомога, Європейський Союз, Світовий банк, Міжнародний валютний фонд, Європейський інвестиційний банк, відбудова України, механізми відновлення України.*

The article contains the results of an in-depth analysis of the trends in providing aid to Ukraine by international organizations and partner countries in the face of brutal

Russian aggression. International support plays a key role in promoting the stability and recovery of Ukraine. Partnership with international organizations has become an important factor in the reconstruction and strengthening of the country, contributing to defense capability and supporting the economy in the war zone. The most important strategies that raise the problems of Ukraine's foreign policy and determine the activities of the authorities on the world stage are substantiated, ensuring the adaptation of the country's policy to changes in the international environment, taking into account the military conflict with the Russian Federation. The international projects of the European Union, the World Bank, the International Monetary Fund, and the European Investment Bank aimed at supporting Ukraine in war conditions are characterized. Financial resources provided by international organizations, international financial organizations and partner countries contribute to the support and strengthening of Ukraine and its defense capabilities. Mechanisms and tools of recovery of Ukraine in the post-war period are considered.

The practical value lies in the detailed analysis of the conceptual strategies that became the basis for the implementation of the leading goals of Ukraine's external activities and international projects aimed at supporting Ukraine in wartime conditions. At the same time, the results of the study can be applied to the development of measures for the reconstruction of Ukraine in the post-war period.

Keywords: *international support, international organization, international financial aid, European Union, World Bank, International Monetary Fund, European Investment Bank, reconstruction of Ukraine, mechanisms of recovery of Ukraine.*

Постановка проблеми. У зв'язку з політичними та економічними кризами, пов'язаними з війною, Україна, яка протягом останніх десятиліть стала свідком значних викликів та перетворень, зараз, як ніколи, потребує міжнародної допомоги, адже саме завдяки їй можна швидко та ефективно врятувати постраждалих від війни, відновити пошкоджену інфраструктуру, а також надати фінансову, технічну та консультаційну підтримку для впровадження реформ і поліпшення економічного та соціального становища країни.

Вплив воєнних реалій на партнерство України з іншими країнами примусив переглянути систему зовнішніх відносин. Сьогодні важливими показниками пріоритетності та стратегічності двосторонніх відносин стали такі складові, як підтримка опору України російській загарбницькій агресії та засудження злочинів РФ як країни-агресора, а також розвиток довгострокових взаємних інтересів, що базуються на принципах демократії і верховенства права та підтримки процесу європейської інтеграції України.

В умовах активної війни Україна змушена адаптувати зовнішню політику до військових умов, що призводить до складних процесів перегляду цілей, завдань, інструментів та напрямів діяльності на міжнародній арені. Країна вдосконалює власні стратегії та інструменти для ефективного ведення зовнішньої політики, щоб забезпечити міжнародну підтримку та захист національних інтересів у цій складній ситуації. Економіка України, незважаючи на воєнні втрати, продовжує працювати, демонструючи

вважаючи здатність до відновлення та розвитку. Країна активно працює над пошуком шляхів для вирішення економічних труднощів та реформує економіку для створення стабільності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Російсько-українська війна, що триває більше двох років, вимагає ґрунтовного вивчення та розгляду низки важливих аспектів, серед яких, перш за все, необхідно переосмислити питання міжнародної допомоги, що надається іншими країнами та різними міжнародними організаціями, відповідно до контексту сучасного конфлікту та кризової ситуації, що вимагають негайного втручання та ліквідації загроз.

Після початку повномасштабного вторгнення надзвичайно зросла увага дослідників та науковців до проблеми міжнародної допомоги Україні. Над тематикою міжнародної взаємодії та підтримки працювали такі вітчизняні науковці, як В. Адамик, О. Дем'янюк [3] та О. Квятковська, які більшою мірою зацікавували увагу на питанні міжнародної допомоги як інструменті реалізації політики міжнародного розвитку. Зокрема О. Дем'янюк у своїй праці «Міжнародна допомога в забезпеченні фінансування сталого розвитку» охарактеризував світові тенденції щодо офіційної допомоги Україні. Ці тенденції включають зростання обсягів фінансової допомоги, що свідчить про те, що країни-донори дотримуються зобов'язань щодо надання фінансової та технічної підтримки для розвитку нашої країни.

Інші науковці – І. Боднарюк [6], В. Косик [9], С. Леонтович [18], Т. Мединська [6], Н. Мороз [9], П. Щипанський [18] зосереджували увагу на аспектах фінансової допомоги в період війни та повоєнного відновлення України.

Проблеми міжнародної технічної допомоги вивчали Б. Беззубко [1], Ю. Беззубко, І. Братко та інші. У науковій праці «Міжнародна технічна допомога для України» Б. Беззубко та Ю. Беззубко розглянули сутність та особливості надання міжнародної технічної допомоги, що має надзвичайно важке значення для соціально-економічного розвитку України та відновлення її окремих областей.

Дослідження перелічених науковців відображають різноманітні аспекти міжнародної співпраці з метою надання допомоги та врахуванням сучасних викликів і потреб нашої країни. Проте, незважаючи на наявність досліджень щодо міжнародного співробітництва в галузі надання міжнародної допомоги Україні в умовах російсько-української війни, сучасні глобальні виклики та поява нових інструментів надання такої допомоги потребують нашого більш глибокого аналізу та обґрунтування.

Мета, матеріали та методи дослідження. Мета дослідження полягає у виокремленні проблем і перспектив надання міжнародної допомоги та підтримки міжнародними організаціями та окремими державами в умовах повномасштабного російського вторгнення; визначенні механізмів й інструментів, що сприятимуть фінансовій стабільності, економічному відновленню та відбудові України в післявоєнний період.

Із метою досягнення поставленої мети виокремлено такі завдання:

- охарактеризувати концептуальні стратегії, що обумовлюють особливості зовнішньої політики країни;
- проаналізувати параметри надання міжнародної допомоги Україні організаціями, міжнародними фінансовими організаціями та державами-партнерами в умовах війни;
- виокремити механізми та інструменти, які сприятимуть відновленню та створенню потенціалу для відбудови України в післявоєнний період.

Методи дослідження базуються на системному підході до оцінки сучасних проблем, спричинених воєнною агресією та руйнівними наслідками. У процесі дослідження використано методи аналізу та синтезу для зібрання та узагальнення вихідних наукових положень із досліджуваної проблематики. Метод статистичного аналізу – для дослідження даних стосовно динаміки міжнародної допомоги. Логічний метод застосовано для теоретичного узагальнення отриманих результатів та аргументації висновків. Додатково використовувався метод аналізу документів щодо обґрунтування найважливіших стратегій, що актуалізують проблеми зовнішньої політики України.

Виклад основного матеріалу. Економічне забезпечення воєнного протистояння України агресору не обмежується лише державними ресурсами, воно включає благодійні та добровільні внески як з боку українських громадян і організацій, так і міжнародної допомоги від партнерських країн. Масштаби цієї підтримки свідчать про засудження агресивних дій РФ не лише самою Україною, й міжнародною спільнотою. Збройні сили України зі всією відданістю українському народові непохитно протистоять окупаційним діям загарбників.

Збройний конфлікт між Росією та Україною за рівнем озброєння та мобілізації не має аналогів у сучасній історії. Про це повідомляє в інтерв'ю Генеральний секретар ООН Антоніу Гутерреш: «Більшість криз, свідком яких я був, є кризами бідних країн, що розвиваються... Це були громадянські війни, або терористична діяльність всередині країни. Зараз ми маємо війну між наддержавою Носією та розвинутою європейською державою – Україною» [19].

Гарантування безпеки й оборони здійснюється у взаємодії між урядом України, українським народом, підприємствами та організаціями всіх форм власності, а також із міжнародними партнерами та організаціями. Ця співпраця включає всі сфери діяльності та різноманітні джерела підтримки, що підкреслює широкий масштаб зусиль у боротьбі за безпеку України.

Щодо розуміння сутності міжнародної допомоги, то «в контексті протистояння України збройній агресії РФ міжнародну допомогу варто розглядати як відносини між народами і країнами, що виражаються у сприянні Україні в забезпеченні реалізації національних інтересів, у тому числі наданні відсічі збройній агресії, що виявляється у матеріальній та нематеріальній підтримці України через відповідні державні інституції» [14].

Із урахуванням викликів та потреб сучасного воєнного часу українська влада виявила активність щодо розвитку і вдосконалення засад зовнішньої політики. За останні кілька років було прийнято та введено в дію ряд важливих концептуальних стратегій, які визначають діяльність влади на світовій арені в таких сферах, як політика, безпека, економіка та кіберпростір. Ці концептуальні документи стали основою для реалізації стратегічних цілей та завдань у зовнішній діяльності України, забезпечуючи адаптацію політики країни до змін у міжнародному середовищі, враховуючи воєнний конфлікт з РФ. Ці важливі кроки демонструють зростаючу увагу України до власної безпеки та захисту національних інтересів на міжнародній арені.

Серед найважливіших ухвалених стратегій, що порушують проблеми зовнішньої політики України, необхідно назвати Стратегію національної безпеки України, що набула чинності 14 вересня 2020 року, Стратегію деокупації та реінтеграції тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя від 24 березня 2021 року, також Стратегію воєнної безпеки від 25 березня 2021 року, Стратегію економічної безпеки України на період до 2025 року від 11 серпня 2021 року, Стратегію розвитку оборонно-промислового комплексу України від 20 серпня 2021 року, Стратегію кібербезпеки України від 26 серпня 2021 року, Стратегію зовнішньополітичної діяльності України від 26 серпня 2021 року, Стратегію комунікації з питань європейської інтеграції України на період до 2026 року від 9 грудня 2022 року, а також Стратегію забезпечення державної безпеки від 16 лютого 2022 року.

У контексті нашої наукової розвідки на значну увагу серед зазначених документів заслуговує Стратегія національної безпеки України від 14 вересня 2020 року [15], у якій обґрунтовано ключові пріоритети національних інтересів у сфері безпеки та встановлено стратегічні напрями для реагування на поточні та прогнозовані загрози для країни. Цей документ відображає стратегічні цілі України щодо зміцнення внутрішньої та зовнішньої безпеки, захисту територіальної цілісності та боротьби з сучасними викликами. Стратегія також визначає шляхи співпраці з міжнародними партнерами для підтримки цих цілей та забезпечення міжнародного статусу України як незалежної, суверенної держави, визначаючи основні напрями зовнішньої та внутрішньої політики держави – набуття Україною членства в Європейському Союзі і НАТО. Крім того, виокремлюється коло країн, з якими відносини мають пріоритетний та стратегічний характер.

Названа стратегія спрямована на гарантування безпеки України та зміцнення її міжнародного статусу, особливо в умовах воєнного конфлікту та геополітичних турбулентностей, що включає в себе розробку і впровадження стратегічних заходів щодо оборони країни, збереження територіальної цілісності, підтримку внутрішнього порядку та стабільності. Крім того, стратегія спрямована на активну взаємодію з міжнародними партнерами та організаціями з метою підтримки українських інтересів та сприяння вирішенню конфліктів.

Також варто відзначити Стратегію зовнішньополітичної діяльності України від 26 серпня 2021 року [13], яка є ключовим документом, що визначає позиції, пріоритети та інтереси України на міжнародній арені в умовах воєнного конфлікту та геополітичних викликів. Цей документ визначає принципи, цілі, завдання і інструменти, що сприяють захисту національних інтересів та підтримці міжнародної позиції. Він враховує сучасні геополітичні реалії, у тому числі воєнний конфлікт з РФ, і встановлює пріоритети для співпраці з іншими країнами та міжнародними організаціями.

«В узагальненому вигляді провідними складовими документа є, по-перше, протидія російській агресії та відновлення територіальної цілісності України. Стратегія містить комплекс заходів із опору експансії РФ; по-друге, пріоритетом зовнішньої політики визначається курс на євроінтеграцію; окреслюється коло стратегічних партнерів, відносини з якими мають пріоритетний стратегічний характер; по-четверте, багатостороннє співробітництво в рамках міжнародних організацій; і останнє – серед пріоритетів визначаються економізація зовнішньополітичної діяльності, публічна дипломатія, захист прав українців за кордоном та трудова міграція» [4, с. 8].

На найбільшу увагу серед перелічених стратегій заслуговує Стратегія комунікації з питань європейської інтеграції України на період до 2026 року від 9 грудня 2022 року. «Головна мета Стратегії полягає в утвердженні в українському і європейському суспільстві свідомої підтримки набуття повноправного членства України в Європейському Союзі, інтеграція в європейський економічний, культурний і політичний простір та здійснення внутрішніх реформ і перетворень, спрямованих до вільного, справедливого, демократичного, успішного суспільства, що спирається на європейські цінності» [12].

Вище проаналізовані стратегії виконують своєрідну функцію інструмента відновлення та створення потенціалу для відбудови країни у воєнний та післявоєнний період, а також її входження до складу ЄС.

Зважаючи на продовження жорстокої та агресивної російсько-української війни, загальні потреби для відновлення України остаточно ще не визначено, однак уже зараз важливо спланувати основні конструктивні елементи цих міжнародних ініціатив, зокрема шляхи відбудови країни, відновлення економіки та підвищення екологічної стійкості.

Президент Європейської Комісії Урсула фон дер Ляен зауважила, що «Україна може розраховувати на повну підтримку від ЄС. Ми готові взяти на себе провідну роль у міжнародних зусиллях з відбудови демократичної та заможної України. Це означає, що інвестиції будуть іти пліч-о-пліч з реформами, які підтримають Україну у просуванні на її європейському шляху» [2].

Від міжнародного співтовариства Україна отримує різні види допомоги. Міжнародні партнери активно підтримують Україну на політичному рівні, допомагаючи у вирішенні воєнного конфлікту, та підтримують демократичні інституції, спрямувавши дипломатичні зусилля на пошук врегулювання конфлікту та зміцнення міжнародного співробітництва.

Однією з ключових складових міжнародної допомоги є гуманітарна допомога. З урахуванням складнощів, з якими стикаються місцеві жителі внаслідок війни, гуманітарна допомога забезпечує необхідні ресурси, такі, як медикаменти, їжа, водопостачання та житло, які забезпечують базові потреби населення.

Від міжнародних партнерів Україна також отримує значну фінансову допомогу, яка спрямована на підтримку економіки, розвиток інфраструктури, стимулювання підприємництва та зменшення бюджетного дефіциту. Ця підтримка сприяє економічному відновленню та стабілізації фінансової ситуації в країні.

Проаналізувавши параметри наданої допомоги Україні в 2023 році з боку різноманітних міжнародних організацій, міжнародних фінансових організацій та конкретних держав у контексті протидії російській агресії, можна зробити такі висновки. Перш за все, надана допомога іншими країнами відображає значний обсяг підтримки, яку Україна отримала від міжнародного співтовариства. Фінансові ресурси, надані міжнародними фінансовими організаціями та державами, сприяють зміцненню обороноздатності України та підтримці її економіки в зоні конфлікту. Підтримка бюджету країни демонструє готовність міжнародного співтовариства сприяти фінансовій стабільності та економічному відновленню в умовах кризових ситуацій.

Європейський Союз виявив себе однією з найбільш активних міжнародних організацій, що надавала і надає допомогу Україні в умовах жорстокого протистояння. Фінансова, гуманітарна та військова підтримка з боку ЄС стала важливим стимулом для зміцнення обороноздатності України та підтримки її національної безпеки. Цей процес також позитивно вплинув на покращення відносин між Україною та Євросоюзом. Країна отримала перспективу на набуття членства в ЄС, що стало важливим позитивним кроком. Лідери 27 держав ухвалили рішення про надання Україні статусу кандидата на членство до Європейського Союзу, що суттєво вплинуло на міжнародну підтримку нашої країни та допомогу. Ця підтримка не лише підсилила обороноздатність України, а й підвищила її міжнародний престиж та вплив на геополітичній арені.

Підписання Меморандуму 16 січня 2023 року про взаєморозуміння та Кредитної угоди між Україною та Європейським Союзом є важливою подією для України. Цей крок підтверджує міцну співпрацю між Україною та ЄС. «Згідно з угодою, Україна отримала макрофінансову допомогу в розмірі 18 млрд євро (або 19,530 млрд доларів США), що суттєво зміцнило економіку та фінансову стабільність країни. Ці кошти надходили до державного бюджету України рівними траншами по 1,5 мільярда євро щомісяця, що сприяло постійному підвищенню фінансового резерву» [16].

Надзвичайно важливою частиною цієї угоди є пільгові умови, за якими було надано кошти. Термін погашення кредиту становить 35 років, що дозволяє Україні відкласти сплату боргу на значний термін і зосередитися на відновленні економіки та зміцненні фінансової системи. Також важливо відзначити, що відсотки та інші платежі за обслуговування боргу будуть

сплачуватися країнами ЄС, що полегшує фінансове навантаження на державу. Ця угода в умовах воєнного конфлікту та геополітичних загострень свідчить про підтримку, співпрацю та довіру.

«До загального фонду державного бюджету України протягом 2023 року надійшло 58 млрд доларів США, або 2 128 млрд гривень. З цих надходжень сума допомоги від міжнародних партнерів становила 42,479 млрд доларів. 27 % із цих коштів є грантове фінансування, що особливо важливо для держави в період російської агресії» [7].

Також значну фінансову підтримку Україна отримала від Світового банку. Серед різноманітних проєктів варто виділити інвестиції в сільське господарство в сумі 132 млн доларів, спрямовані на прискорення розвитку цього стратегічно важливого сектору економіки – проєкт «Прискорення приватних інвестицій у сільське господарство» [17].

«Фінансування на суму 189,32 млн євро від Міжнародної асоціації розвитку (МАР) та 63 млн євро призначені для підтримки державних витрат та забезпечення стійкого державного управління в Україні в межах проєкту Світового банку «Підтримка державних видатків для забезпечення стійкого державного управління в Україні» (PEACE)» [8].

«За інвестиційними проєктами, реалізованими Світовим банком, в Україну було вкладено 4 870 млн доларів США та 452 млн євро» [5]. Ці інвестиції мають на меті сприяти розвиткові економіки та соціальному прогресу в Україні, підвищенню життєвого рівня населення та підтримці стійкого економічного зростання.

Не менш вагоме значення в підтримці України відіграє Міжнародний валютний фонд (МВФ). Наприкінці березня 2023 року Рада директорів МВФ затвердила програму розширеного фінансування для України. «Ця програма Extended Fund Facility (EFF) передбачає фінансування в розмірі 15,6 млрд доларів, що відкриває можливість для України привабити інвестиції на суму, оцінювану в 100 млрд доларів» [11]. EFF включає в себе два етапи: перший спрямований на збільшення доходів та створення належного бюджету, а другий передбачає реконструкцію, післявоєнну відбудову та відновлення країни.

Від МВФ Україна отримала три значні транші: перший – у квітні, другий – у липні і третій – у грудні 2023 року. Державний бюджет України завдяки МВФ відповідно поповнився на 2,7 млрд доларів, 890 млн доларів, третій транш на суму близько 900 млн доларів.

22 березня 2024 року рада МВФ провела засідання щодо третього перегляду програми розширеного фінансування для України та ухвалили черговий транш у розмірі 880 млн доларів [10].

На сьогоднішній день Україна вже залучила близько 4,5 млрд доларів із запланованих 15,6 млрд у рамках програми EFF. Ця фінансова допомога від МВФ є важливим кроком в умовах складної економічної ситуації, що вперше в історії демонструє високий рівень довіри до України з боку міжнародних фінансових установ.

На увагу також заслуговує підтримка з боку Європейського інвестиційного банку (ЄІБ). У квітні 2023 року ЄІБ виділив додаткове фінансуван-

ня в розмірі 20 млн євро для Миколаєва на розвиток системи водопостачання та водовідведення.

«У червні ЄІБ уклав угоду з Державним агентством відновлення та розвитку інфраструктури України щодо виділення понад 50 млн євро грантових коштів ЄС для закупівлі тимчасових мостів з метою поліпшення мобільності населення. Також ЄІБ виділив 30,7 млн євро на проекти модернізації українських міст, зокрема Києва, Одеси, Львова, Луцька та Сум, для забезпечення інфраструктурних потреб муніципалітетів» [11].

Щодо допомоги Україні від інших держав, то варто зауважити, що в 2023 році найбільшим постачальником фінансової допомоги для України, безумовно, були США. Україна отримала від США 10,950 млрд доларів, а також понад 21 млрд доларів військової допомоги. Інші ключові союзники, такі, як Японія, Канада та Сполучене Королівство також, зробили значний внесок, надаючи відповідно 3,626 млрд, 1,757 млрд і 0,998 млрд доларів США [7].

Якщо розглядати величину внеску щодо ВВП країн, то країни Балтії – Естонія, Литва та Латвія – надали найбільшу допомогу. Їхні внески становлять значну частку від ВВП цих країн, що робить ці внески важливими з погляду відносного економічного навантаження.

Інші країни, такі, як Польща, Чехія, Нідерланди, Фінляндія, Канада, Данія, Італія, Швеція, Франція, Австралія, Іспанія, Норвегія, Словаччина, Японія також підтримали Україну не тільки фінансово, але і за допомогою надання різноманітного озброєння.

Щодо механізмів та інструментів сприяння відновленню та відбудові країни після завершення війни, необхідним буде залучення на глобальному рівні значних фінансових ресурсів.

Як було зауважено вище, Європейський Союз та інші міжнародні фінансові організації докладають значних зусиль задля підвищення стійкості нашої країни, проте необхідною буде ще більша підтримка для реабілітації та переорієнтації України на шлях розвитку, що має ґрунтуватися на європейських цінностях та інтеграції країни в світову економіку.

Важливим буде надання довгострокової фінансової допомоги для забезпечення стійкого росту та підтримки країни на шляху до європейської інтеграції. Такий підхід допоможе Україні швидше досягти зміцнення та процвітання з надійною перспективою розвитку на основі демократичних інститутів та правової державності.

Разом з тим Європейський Союз готується до запуску нового механізму підтримки України на період з 2024 по 2027 роки, спрямованого на допомогу у відновленні, реконструкції та модернізації. Цей механізм передбачає надання Україні до 50 млрд євро стабільної фінансової допомоги.

Цей крок підкреслює готовність ЄС продовжувати підтримку та сприяти розвитку України в умовах складних геополітичних обставин.

Разом із тим у січні 2023 року було створено Міжвідомчу координаційну платформу донорів задля відновлення та відбудови України. Координаційна платформа організована з метою забезпечення тісної співпраці та взаємодії між міжнародними донорами та фінансовими організаціями,

що гарантуватимуть надання допомоги. Найважливішим для платформи є забезпечення поглибленої координації між усіма ключовими гравцями, що надають як короткострокову, так і довгострокову фінансову підтримку на різних етапах відновлення країни, а також забезпечення ефективного використання фінансових засобів та ресурсів для максимального впливу на процес відновлення України.

У рамках Лондонської конференції в 2023 році, приуроченої питанням відновлення України, було підписано угоду на суму 800 млн євро [2]. Європейська Комісія, Європейський інвестиційний банк, Європейський банк реконструкції та розвитку та Міжнародна фінансова корпорація завдяки цим коштам мають на меті залучити приватні інвестиції для активної підтримки процесу відновлення та розвитку економіки України. Це відображає важливий крок у забезпеченні стабільності в післякризовий період, сприяючи інтеграції України в європейські та світові економічні структури.

Згадана угода є яскравим прикладом спільних міжнародних зусиль для відновлення та відбудови України. Ці угоди підкреслюють зобов'язання міжнародної спільноти підтримувати Україну на шляху до економічного відновлення та стабільності. Залучаючи приватні інвестиції до цього процесу, вдається посилити його обсяги та ефективність.

Досить вагомою є також згадана вище чотирирічна програма EEF для України на 15,6 млрд доларів. Ця програма є частиною ширшого пакету другої міжнародної підтримки для України, який наразі становить близько 122 млрд доларів США [10].

Висновки. Незважаючи на складність ситуації, Україні вдалося уникнути масштабної соціально-гуманітарної катастрофи завдяки стабільним виплатам заробітної плати, пенсій та інших соціальних доплат. Країна забезпечує матеріальну та фінансову допомогу внутрішньо переміщеним особам та постраждалим від війни. Це досягнення в значній мірі зумовлене міжнародною підтримкою країн-партнерів та міжнародних фінансових організацій.

Держави-союзники переозброїли українську армію та надали притулок мільйонам біженцям. Дипломатичні зусилля як уряду, так і громадських інституцій відіграли важливу роль у забезпеченні такої солідарності та підтримки. Це допомагає зменшити тиск на державні та місцеві бюджети, впроваджувати світові стандарти управління, оновлювати інфраструктуру, модернізувати об'єкти громадського сектору та створювати нові робочі місця.

Важливо зауважити, що Україна не лише витримує війну, а й намагається розвиватися в різних сферах, до прикладу, науковий потенціал країни продовжує зростати, інноваційні технології розробляються та впроваджуються, культурне життя України триває, літератори, актори, артисти роблять свій внесок, підтримуючи національну ідентичність та підвищуючи моральний дух народу. Загалом Україна продовжує свій шлях до миру, незалежності та процвітання, виявляючи силу духу та відданість своїм ідеалам та цілям.

Що стосується потреби в подальших дослідженнях шляхів та способів ефективного надходження міжнародної допомоги, то вона стає надзвичайно актуальною та нагальною через великі втрати матеріальних і людських ресурсів, руйнування критичної інфраструктури та необхідність вирішення економічних, екологічних та гуманітарних проблем, що виникають внаслідок російської агресії. У подальшому здійснюватимуться дослідження, спрямовані на аналіз впливу проєктів міжнародної допомоги на економічну, соціальну, виробничу сфери, а також на захист довкілля та використання природних ресурсів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Беззубко Б., Беззубко Ю. Міжнародна технічна допомога для України // Галицький економічний вісник. Тернопіль : ТНТУ, 2020. Том 64. № 3. С. 210–216.
2. Відновлення та відбудова України / Офіційний сайт Європейського Союзу. URL: https://eu-solidarity-ukraine.ec.europa.eu/eu-assistance-ukraine/recovery-and-reconstruction-ukraine_uk.
3. Дем'янчук О. Міжнародна допомога у забезпеченні фінансування сталого розвитку // Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2018. Вип. 3. С. 60–69. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/32915/1/%d0%94%d0%b5%d0%bc%27%d1%8f%d0%bd%d1%8e%d0%ba.pdf>.
4. Деякі аспекти еволюції зовнішньої політики України // Національна безпека і оборона. №3–4. 2023. С. 4–9. URL: https://razumkov.org.ua/images/2023/10/11/NSD193-194_2023_ukr_all.pdf.
5. Інформаційна довідка щодо стану співробітництва України зі Світовим банком / Міністерство фінансів України. . URL: https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%A1%D0%91_01_01_2024_.pdf.
6. Мединська Т. В., Боднарчук І. Л., Олійник Н. Р. Міжнародна допомога як основа повоєнного відновлення економіки України // Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки. 2023. № 73. С. 93–102. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2023-73-14>.
7. Міжнародна допомога Україні: підсумки 2023 і тренди 2024 року. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentarij-ekspertiv/mizhnarodna-dopomoha-ukrayini-pidsumky-2023-i-trendy-2024-roku>.
8. Мінфін: Україна отримала 63 млн євро від Світового банку для фінансування виплат педагогам / Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/ukraina-otrymala-63-mln-ievro-vid-svitovoho-banku-dlia-finansuvannia-vyplat-pedahoham>.
9. Мороз Н. В., Косик В. М. Фінансова допомога Україні від міжнародних партнерів у період війни // Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління. 2022. № 5. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-5-08-01>.
10. МВФ схвалив виділення Україні чергового траншу – 880 млн доларів. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-mvf-transh-shmyhal/32872069.html>.
11. Рада директорів МВФ схвалила 15,6 млрд дол. США для України, в рамках нової програми розширеного фінансування / Урядовий портал. URL: <https://www>.

- kmu.gov.ua/news/rada-dyirektoriv-mvf-skhvalyla-156-mlrd-dol-ssha-dlia-ukrainy-v-ramkakh-novoi-prohramy-rozshyrenoho-finansuvannia.
12. Стратегія комунікації з питань європейської інтеграції України на період до 2026 року / URL: <https://minjust.gov.ua/m/strategiya-komunikatsii-z-pitan-evropeyskoi-integratsii-ukraini-na-period-do-2026-roku-9911>.
 13. Стратегія зовнішньополітичної діяльності України. від 26 серпня 2021 року / URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/2021#Text> (дата звернення: 10.02.2024).
 14. Сутність ключових понять у сфері міжнародної допомоги, наданої для зміцнення обороноздатності України. URL: <http://znp-cvsvd.nuou.org.ua/article/view/275193/270296>.
 15. Указ Президента України №392/2020 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України» від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України» / URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>.
 16. Україна отримала 3 млрд євро макрофінансової допомоги ЄС. URL: https://mof.gov.ua/uk/news/ukraine_received_eur_3_billion_of_eu_macro-financial_assistance-3803.
 17. Україна отримала 132 млн доларів США від Світового банку. URL: https://mof.gov.ua/uk/news/ukraine_received_usd_132_million_from_the_world_bank-4001.
 18. Щипанський П. В., Леонтович С. П., Сотник В. В. Міжнародна допомога партнерів як одна з економічних складових перемоги // Актуальні питання національної безпеки і оборони. 2022. № 2. С. 27–31. DOI: <https://doi.org/10.33099/2618-1614-2022-19-2-27-31>.
 19. Martynovych, Natalya, Boichenko, Elinaa, Dielini, Marynab Rebuilding of Ukraine After War: Special Restoration Regimes and Stimulation of Sustainable Development of Territories // *International Review for Spatial Planning and Sustainable Development*, 2023, Vol 11 No.4, 54–70. URL: file:///C:/Users/HP/Downloads/Rebuilding_of_Ukraine_After_War_Special_Restoratio.pdf

REFERENCES

1. Bezzubko B., Bezzubko Ju. (2020). Mizhnarodna tekhnichna dopomogha dlja Ukrajinjy [*International technical assistance for Ukraine*]. Ghalycjkyj ekonomichnyj visnyk. Ternopil : TNTU, 64. (3), 210–216 [in Ukrainian].
2. Vidnovlennja ta vidbudova Ukrajinjy (2024). [*An official website of the European Union*]. Oficijnyj sajt Jevropejskoghogo Sojuzu. Retrieved from https://eu-solidarity-ukraine.ec.europa.eu/eu-assistance-ukraine/recovery-and-reconstruction-ukraine_uk [in Ukrainian].
3. Dem'janjuk O. (2018) Mizhnarodna dopomogha u zabezpechenni finansuvannja stalogho rozvytku [*International assistance in providing financing for sustainable development*]. Visnyk Ternopiljskoghogo nacionaljnogho ekonomichnogho universytetu, (3), 60–69. Retrieved from <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/32915/1/%d0%94%d0%b5%d0%bc%27%d1%8f%d0%bd%d1%8e%d0%ba.pdf> [in Ukrainian].
4. Dejaki aspekty evoljuciji zovnishnjoji polityky Ukrajinjy (2023). [*Some aspects of the evolution of Ukraine's foreign policy*]. Nacionaljna bezpeka i oborona, (3–4), 4–9. Retrieved from https://razumkov.org.ua/images/2023/10/11/NSD193-194_2023_ukr_all.pdf [in Ukrainian].

5. Informacijna dovidka shhodo stanu spivrobitnyctva Ukrajinny zi Svitovym bankom (2024). [*Information certificate on the state of Ukraine's cooperation with the World Bank*]. Ministerstvo finansiv Ukrajinny. Retrieved from https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%A1%D0%91_01_01_2024_.pdf [in Ukrainian].
6. Medynsjka T. V., Bodnarjuk I. L., Olijnyk N. R. (2023). Mizhnarodna dopomogha jak osnova povojennogho vidnovlennja ekonomiky Ukrajinny [*International aid as a basis for the post-war economic recovery of Ukraine*]. Visnyk Ljvivskogho torghoveljno-ekonomichnogho universytetu. Ekonomichni nauky, (73), 93–102. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2023-73-14> [in Ukrainian].
7. Mizhnarodna dopomogha Ukrajinny: pidsumky 2023 i trendy 2024 roku (2024). [*International aid to Ukraine: 2023 results and 2024 trends*]. Nacionalnyj instytut strategichnykh doslidzhenj. Retrieved from <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/mizhnarodna-dopomoha-ukrayini-pidsumky-2023-i-trendy-2024-roku> [in Ukrainian].
8. Minfin: Ukrajinna otrymala 63 mln jevro vid Svitovogho banku dlja finansuvannja vyplat pedagogham (2023). [*Ministry of Finance: Ukraine received 63 million euros from the World Bank to finance payments to teachers*]. Urjadovyj portal. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/news/ukraina-otrymala-63-mln-ievro-vid-svitovoho-banku-dlia-finansuvannia-vyplat-pedahoham> [in Ukrainian].
9. Moroz N. V., Kosyk V. M. (2022). Finansova dopomogha Ukrajinny vid mizhnarodnykh partneriv u period vijny [*Financial aid to Ukraine from international partners during the war*]. Problemy suchasnykh transformacij. Serija: ekonomika ta upravlinnja, (5). DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-5-08-01> [in Ukrainian].
10. MVF skhvalyv vydilennja Ukrajinny cherghovogho transhu – 880 mln dolariv (2024). [*The IMF approved the allocation of the next tranche to Ukraine – 880 million dollars*]. Radio svoboda. Retrieved from <https://www.radiosvoboda.org/a/news-mvf-transh-shmyhal/32872069.html> [in Ukrainian].
11. Rada dyrektoriv MVF skhvalyla 15,6 mlrd dol. SShA dlja Ukrajinny, v ramkakh novoji prohramy rozshyrenogho finansuvannja(2023). [*The Board of Directors of the IMF approved 15.6 billion dollars. USA for Ukraine, as part of the new extended financing program*]. Urjadovyj portal. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/news/rada-dyrektoriv-mvf-skhvalyla-156-mlrd-dol-ssha-dlia-ukrainy-v-ramkakh-novoi-prohramy-rozshyrenoho-finansuvannia> [in Ukrainian].
12. Strateghija komunikaciji z pytanj jevropsjskoji integraciji Ukrajinny na period do 2026 roku (2022). [*Communication strategy on issues of European integration of Ukraine for the period until 2026*]. Kabinet Ministriv Ukrajinny. Retrieved from <https://minjust.gov.ua/m/strategiya-komunikatsii-z-pitan-evropeyskoi-integratsii-ukraini-na-period-do-2026-roku-9911> [in Ukrainian].
13. Strateghija zovnishnjopolitychnoji dijajlnosti Ukrajinny. vid 26 serpnja 2021 roku (2021). [*Strategy of foreign policy activity of Ukraine*]. Verkhovna Rada Ukrajinny. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/2021#Text> (data zvernennja: 10.02.2024) [in Ukrainian].
14. Sutnistj ključovykh ponjatj u sferi mizhnarodnoji dopomoghy, nadanoji dlja zmicnennja oboronozdatnosti Ukrajinny (2023). [*The essence of key concepts in the field of international assistance provided to strengthen Ukraine's defense capabilities*]. Retrieved from <http://znp-cvsvd.nuou.org.ua/article/view/275193/270296> [in Ukrainian].

15. Ukaz Prezydenta Ukrainy №392/2020 Pro rishennja Rady nacionaljnoji bezpeky i oborony Ukrainy vid 14 veresnja 2020 roku «Pro Strateghiju nacionaljnoji bezpeky Ukrainy» (2020). [*On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine «On the National Security Strategy of Ukraine»*]. Prezydent Ukrainy. Retrieved from <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037> [in Ukrainian].
16. Ukrajina otrymala 3 mlrd jevro makrofinansovoji dopomoghy JeS (2023). [*Ukraine received 3 billion euros of EU macro-financial assistance*]. Ministerstvo finansiv Ukrainy. Retrieved from https://mof.gov.ua/uk/news/ukraine_received_eur_3_billion_of_eu_macro-financial_assistance-3803 [in Ukrainian].
17. Ukrajina otrymala 132 mln dolariv SShA vid Svitovogho banku (2023). [*Ukraine received 132 million US dollars from the World Bank*]. Ministerstvo finansiv Ukrainy. Retrieved from https://mof.gov.ua/uk/news/ukraine_received_usd_132_million_from_the_world_bank-4001 [in Ukrainian].
18. Shhypanyk P. V., Leontovych S. P., Sotnyk V. V. (2022). Mizhnarodna dopomogha partneriv jak odna z ekonomichnykh skladovykh peremoghy [*International assistance from partners as one of the economic components of victory*]. Aktualjni pytannja nacionaljnoji bezpeky i oborony, (2), 27–31. DOI: <https://doi.org/10.33099/2618-1614-2022-19-2-27-31> [in Ukrainian].
19. Martynovych, Natalya, Boichenko, Elinaa, Dielini, Marynab (2023). Rebuilding of Ukraine After War: Special Restoration Regimes and Stimulation of Sustainable Development of Territories. *International Review for Spatial Planning and Sustainable Development*, (4), 54–70. Retrieved from file:///C:/Users/HP/Downloads/Rebuilding_of_Ukraine_After_War_Special_Restoratio.pdf [in English].